

Qərib Mehdi

Gəncə şəhəri

İnsan da ağac kimidir; yaşı dolduqca böyüyür, şaxələnir. Bu böyümə, bu şaxələnmə bioloji varlıqda necədirsə, sənətdə də elədir.

Aləmzər Əlizadə əvvəlcə özünü ədəbi aləmə uşaq şairi kimi tanıtmışdı. Və bu sahədə xeyli uğurlar qazanmışdı. Zənn etmək olardı ki, onun yaradıcılığı elə bu yöndə də davam edəcək. Etmədi. Zaman ötdükcə, təcrübə artdıqca, müəllif insan yaşamının yeni qatlarına daxil olduqca təcrübəsi artdı, qələmi püxtələşdi. Təbii haçalanma baş verdi. "Unitar" yaradıcılığı "federativ" yaradıcılıq əvəzlədi. Şairin "birbudaqlı" qələmi dramaturqluğa, nasirliyə şaxələndi. İndi bu gövdədən daha bir yaşıl budaq pöhrələyib – ciddi, lirik-psixoloji şeir budağı.

Hələ iki-üç il bundan əvvəl çıxan kitabında (bağışlasın, adını unutmuşam) "Bilmirəm" adlı lirik səpkidə yazılmış gözəl bir şeir oxudum. Adam təkə gözləmədiyi yerdən zərbə almır, həm də gözləmədiyi yerdən sevinir. A.Əlizadə daha bir əbəd sahəni öz qələminin ixtiyarına vermişdi. Nəticə məmnunluq doğururdu. Belə qələm-qəlb məhsuluna bərk sevindim. Başqaları kimi, mən də bu şeirin ruhuna hopan qəribə bir nisgil, ağrı ilə ürəyimi uzun müddət "qidalandırdım".

Səni könlümdən atıram, Atıb qurtara bilmirəm.

İki misrasını misal gətirdiyim təkə bu şeir barədə uzun və xoş söhbət açmaq olardı. Bir az ehtiyatlandım. Dedim, bəlkə, bu ətirli çiçək yeganədir, hər hansı bir basılmaz hissən təsadüfi nəticəsidir. Axı bir çiçək açmaqla yaz olmur.

Sonra Aləmzər xanımın bu səpkidə yazılmış daha bir neçə şeir ilə rastlaşdım. Deməli, təsadüf kimi gümanlandığım fikir zərurət imiş. Və daha sonra "Ağah" nəşriyyatının buraxdığı "Ovqat" almanaxının III bölümündə (2000-ci il) onun "Kitabımı bağlama" şeiri ilə görüşdük. Görüşdük, özü də necə görüşdük!..

Labüdlüyünü başa düşdüyümüz və qəbul etdiyimiz keçid dövrünün keçilməz günahlarından biri də ədəbiyyatı başlı-başına buraxmasındadır. Əsl sənətin meyarı itdiyindən sayə (bəsit) sənətə, primitiv yazı yığınlılarına münbit şərait yaranıb. Kim nədən istəyir, necə istəyir, yazır. Böyük sənətə ziyan, oxucu zövqünə zərbə vuran kitablar konveyer üsulu ilə çıxır. İndi hər şeyi pul həll edir. Pulun isə açma bilmədiyi qapı yoxdur. Yatağa salınan əsl ədəbiyyat "oksigen balıncı" ilə

nəfəs almaqdadır. Təbiət də belədir. Əkinçi işinə laqeyd yanaşanda üzlülüyü ilə seçilən alağ otları mədəni bitkiləri sıxışdırır, zəiflədir, üfunətli qoltuğu altına basıb boğur.

Mən keçmişin xiffətini çəkənlərdən deyiləm. Bu günə yaramayan da keçmişə çevrilir. Ancaq bütövlükdə yararsız şey yoxdur. İndi birmənalı qəbul olunmayan sovet ədəbiyyatında sənətkarlığa xüsusi diqqət yetirilirdi. Yalanın, yaltaqlığın özündən də yüksək sənət tələb olunurdu. Çağdaş dövrdə həqiqəti demək üçün heç bir

üçün bu ada möhtacdır. Amma onu tapmaq özünün imkanını xaricindədir. Onu ancaq hər şeyə qadir olan Qüdrət sahibi tapa bilər. Lirik MƏNin mənəvi ehtiyacı kəskin olsa da, o, ehtiyatı unutmur. O, Allahı tələsdirmək, Ona təzyiq göstərmək fikrindən uzaqdır. Könüllü işdən bütün tərəflər xeyir tapar:

Tanrı, yazıbsan bəlkə, Onu bəxt kitabıma. Könlünün xoş çağında Yaxşı bax kitabıma.

Allahın işimi azdır, bir xahiş də sən edirsən?! Yaxşı

Hörmətli redaksiya!

Tanınmış uşaq şairi Aləmzər Əlizadənin imzası ədəbi cəmiyyətimizə yaxşı məlumdur. Çoxları bilmir ki, o, həm də gözəl, ciddi şeirlərin müəllifidir. Belə ciddi planda yazdığı bir şeirinə münasibət bildirməklə hörmətli şairimizin mübarək yubiley yaşını təbrik etmək istədim.

Qərib MEHDİ

Küncünü, bucağını Ələk-vələk elə bir...

Allah yaratdığı bəndəsinin taleyinə cavabdehdir. Bəndə yolunu azmırsa, onu xoş günlər gözləyir. Tanrı onu gözəl əməlinə görə mütləq mükafatlandırır. Belə bir mükafat Aləmzər

Narahat insan psixologiyası necə də gözəl biçimdə bədii sözlə – şeirə çevrilib. Müəllif qaba şəkildə inad etmir. Sadəcə, üstündə əsdiyi məqsədini yaddaşlı Yarıdana inadkarlıqla xatırladır. Ulu Tanrıya bir işarə, bir deyim də kifayətdir. Ancaq narahatlıq bir deyimə qane ol-

Aləmzər Əlizadə – 70

Bizim də adımızı soruş...

manəe yoxdur. Ancaq deyilənlərin böyük əksəriyyəti sənətin tələbinə boy verə bilmir. Məmməd Araz demişkən, sözcü qələmlər sözlü qələmlərin bazarını bağlayıb. Qəribə də olsa, sponsorlar sözcü qələmlərə daha çox himayədarlıq edirlər. Mən qadağanın da tərəfdarı deyiləm. Bunun özü müqayisə faktorudur. Ancaq yamanın arxası olan kimi, yaxşının da yiyəsi olmalıdır. Söhbət bundan gedir.

Bax belə bir ovqat içində "Ovqat" almanax-jurnalında Aləmzər xanımın uca Allaha ünvanlanmış "Kitabımı bağlama" xitabını oxudum. Elə bildim, ünlü şairimiz Rəmiş Rövşən poeziyasının seyrindəyəm. Son zamanlar Allahla ondan yaxşı mükəlimə aparana rast gəlməmişəm. Bu mükəlimə birtərəflidir. Əlçatmazın qarşısında bəndəsi yalvarır, xatırladır, tələb qoyur, nəhayət, üsyan edir. Xəliq isə özünəməxsus sonsuz səbirlə xilqətinin (yaratdığı) dərclərini, bələlərini ancaq dinləyir. Ona tapınanlara, ona üz tutanlara cavab, qərar nə olacaq? Onun cavabı sükutundadır. Bu sükut zamana söykəklidir. İndi vurulmuş düyün zamanı gələndə açılacaq. Bu zaman yaxın da ola bilər, uzaq da. Onun qərarı icradan əvvəl heç kimə məlum deyil.

Növbəti kosmos-səma dialoquna baş vuran Aləmzər xanımın "Kitabımı bağlama" müraciəti məndə heyranlıq doğurdu. Şeirin dili rəvan, fikri aydındır. Qəribə bir sadəlik, qəribə bir sənət ucalığı ilə qovuşub. Şairin narahat duasında nə bəndə, nə də Allah üçün heç bir qaranlıq nöqtə yoxdur. Qalır Qüdrət sahibi tərəfindən onu eşidib, icrasına "OL" demək.

Şair tale, bəxt kitabına yazıldığı güman olunan, ancaq hansı səbəbdənsə unudulan bir ad axtarır. (Bu adı dəqiqləşdirib hasara almaq istəmirəm. Bu ad sahibi müəllifin özü də ola bilər, özünə doğma olan başqası da). Bu adsız keçinmək onun üçün müşküldür. Canlanmaq, içini-çölünü işıqlandırmaq

bilirsən ki, az deyil. Ancaq bu xahiş-xitabı etməyə də bilmirəm. Sənə elə gəlir ki, o ad haradasa, nəzərdən uzaq yerdədir. Və guya uzaqlar-ucqarlar Allahın gözündən yayına bilər:

Bəlkə, başın qarışıb, İşin, gücün çox olub. Bəlkə o ad varığın Lap küncünə yıxılıb.

Allahın nəhəng ad-kitab "kataloqunda" milyardlarla ad var. Bu adların hamısı onun yaddaşındadır. Bunu bilsən də, qəlbini aram olmur. Nigaranlıq hissi yaxanı buraxmır. Deyəsən, fikrin bulanır: "Axı yadında qalsaydı, belə olmazdı...". Utana-utana o nəhəng adlar "kataloqunu" Allahdan bir də yoxlamasını rica edirsən. Ancaq, bu dəfə daha diqqətlə:

Aç kitabı yenidən, Noola, bəxtim gülə bir...

mur. Bununla da, gözəl təkrarə yol açılır:

Kim olar mənə kimi Bu dözümdə, səbirdə? Bağlama kitabımı, Aç, Tanrı, yoxla bir də!

Deyirlər, Allah-Təala elçilərindən – peyğəmbərlərindən sonra şairlərin xətrini əziz tutur. Bəlkə, ona görə ki, insandan da əvvəl yaratdığı Sözlün qədrini şairlər daha çox bilirlər. Aləmzər xanım, sən yaxşı bir iş görüb Allah dərgahına üz tutubsan. O kişidən ya özünün, ya da lirik qəhrəmanının unudulan adını soruşursan. Yəqin ki, səsi çox sevilən şairi Tanrı dinləyir. Gör dünyada nə qədər faciələr, ədalətsizliklər var. Vətəni yağmalananlar od içindədir. Şəhid analarının göz yaşları qurumaq bilmir. Güclü gücsüzün haqqını tapdalamaqda davam edir. Aclar, işsizlər, qaçqınlar ordusu azalmaq bilmir. Qadın mənliliyi, heysiyyəti ehtiyacın, pulun qurbanı olur. Nigaran baxışlı körpələrin gələcəyi dumanlıdır. Nakam məhəbbətlərin ahı-naləsi kəsilir. Bəs, onların taleyi necə olacaq? Bəs onların adları nə vaxt yada düşəcək?..

Sən Allah dərgahında, Allah qəbulundasən, Aləmzər xanım. Nə olar, ulu Tanrıdan bu nakamlar ordusunun – bizim də adımızı soruş...
Söz ardı: Aləmzər Əlizadənin əsasən uşaq şairi olmasına işarə məqsədilə ona həsr etdiyim bir şeirimə bu yazıya əlavə etməklə təəssüratımın ovqatını nikbin notlarla bitirməyə qərar verdim.

Aləmzər Əlizadəyə

Yığılıb şən uşaqlar, Qəlbə gülşən uşaqlar. Qopub özündən hərə, Bağlanıb Aləmzərə. Yetişib seyrin çağı: Şair nağıl söyləyir, Şair şeir oxuyur, Şair "xalı" toxuyur – Yumağı göy qurşağı.

Qorxuram, öz yazdığın Yayına nəzəridən. O adın, o istəyin Keçəsən üzəridən.